

Οι σπηλαιόβιες ακρίδες του γένους *Dolichopoda* στην Ελλάδα

/ [Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός](#)

Η έλευση του **χειμώνα** σηματοδοτεί και την απόσυρση από το «προσκήνιο» των **εντόμων** -μεταξύ άλλων ειδών πανίδας. Οι δυσμενείς καιρικές συνθήκες, η έλλειψη τροφής και -κυρίως- η αδυναμία να ρυθμίζουν τη θερμοκρασία τους ώστε να μπορούν να είναι δραστήρια όλο το χρόνο τα αναγκάζει να διαχειμάσουν σε κάποιο προφυλαγμένο μέρος αναμένοντας την έλευση της άνοιξης για να διεκδικήσουν και πάλι το ζωτικό τους χώρο στους βιοτόπους που διαβιούν.

Επειδή πάντα υπάρχουν και εξαιρέσεις, τα είδη των ακριδών του γένους ***Dolichopoda*** δεν ανησυχούν για το χειμώνα και τις καιρικές συνθήκες, όπως και δεν έχουν λόγο να προσμένουν την άνοιξη και το καλοκαίρι για να «ευδοκιμήσουν». Ο λόγος για αυτή την ιδιαιτερότητα έχει να κάνει με το είδος των βιοτόπων που τα είδη αυτά ζουν, τα σπήλαια, και την προσαρμογή τους σε αυτά. Το επιστημονικό όνομα του γένους προέρχεται από τις λέξεις *δολιχός*+*πόδας* = μακρύς+πόδι, περιγράφοντας τη μορφολογία των ποδιών -και κυρίως των πίσω- των ειδών.

Οι **σπηλαιόβιες ακρίδες** (δολιχόποδα) είναι μικρομεσαίου μεγέθους έντομα, με μήκος σώματος που δεν ξεπερνά τα 25 χιλιοστά στα αρσενικά και τα 40 στα θηλυκά εξαιτίας του ωοαποθέτη, της δομής στο τέλος του σώματος που χρησιμοποιείται για την απόθεση των αυγών. Το κεφάλι έχει ένα ζεύγος πολύ

μακριών κεραιών που μπορεί να έχει μήκος διπλάσιο του σώματος, ενώ τα πόδια τους είναι λεπτά και πολύ μακριά συγκρινόμενα με τις υπόλοιπες ακρίδες, με το οπίσθιο ζεύγος να είναι πολύ μακρύτερο του προσθίου. **Δεν διαθέτουν φτερά** και είναι τελείως ανίκανα για πτήση. Το σώμα τους έχει χρώμα καστανό, σκουρότερο ραχιαία και ανοιχτότερο κοιλιακά.

Το γένος εξαπλώνεται στην περιοχή από τα Πυρηναία μέχρι τον Καύκασο σε σπήλαια και αριθμεί τουλάχιστον 48 είδη, με 25 είδη να είναι ενδημικά σπηλαίων της ηπειρωτικής και νησιωτικής Ελλάδας. Τα σπήλαια που διαβιούν τα είδη του γένους έχουν σταθερές συνθήκες θερμοκρασίας και υγρασίας -ιδιαίτερα σε σπήλαια με μεγάλο βάθος ή μήκος και μικρό/ά στόμιο/α εισόδου/ων. Στο σταθερό αυτό σκοτεινό περιβάλλον τα δολιχοπόδα **χρησιμοποιούν την αφή αντί της όρασης** που μεταφράζεται στις πολύ μακριές κεραίες, και φυσικά τις οσμές (π.χ. φερομόνες) για επικοινωνία και εύρεση τροφής.

Τα ζώα αυτά είναι σαπροφάγα καθώς τρέφονται με **νεκρή ζωική ύλη** και σπάνια επιτίθενται σε μικρά ζωντανά ασπόνδυλα. Η παρουσία νεαρών ατόμων σε διαφορετικές εποχές πιθανόν υποδηλώνουν αναπαραγωγή ανεξάρτητη από την εποχή, σχετιζόμενη με την επάρκεια τροφής και όχι τις σταθερές καιρικές συνθήκες ενός σπηλαίου.

Η προστασία των δολιχοπόδων σε κοινοτικό και ευρωπαϊκό επίπεδο είναι **ανύπαρκτη** αφού δεν περιλαμβάνονται στα είδη προς προστασία των διεθνών συμβάσεων και συνθηκών, ενώ σε εθνικό επίπεδο προστατεύονται ορισμένα μόνο είδη. Η παρουσία τους σε μια μεγάλη περιοχή εξάπλωσης αλλά σε έναν μόνο συγκεκριμένο βιότοπο, τα σπήλαια, τα καθιστούν άγνωστα στους περισσότερους και θεωρητικά μακριά από πιθανές άμεσες ή έμμεσες πιέσεις και απειλές. Όμως, η **άσκοπη και άμετρη επίσκεψη σπηλαίων** από ανθρώπους χωρίς τον απαραίτητο σεβασμό και ιδιαίτερη προσοχή ώστε να προστατευτούν τόσο τα μοναδικά βιοτικά στοιχεία όσο και τα ιδιαίτερα γεωμορφολογικά χαρακτηριστικά τους αποτελούν σοβαρές απειλές, τόσο για τα είδη αυτά όσο και γενικότερα για τα ευαίσθητα οικοσυστήματα των σπηλαίων.

Είδη δολιχοπόδων υπάρχουν σε όλα σχεδόν τα σπήλαια, καταβόθρες και σπηλαιοκαταβόθρες της προστατευόμενης περιοχής του όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού. Τα περισσότερα σπήλαια βρίσκονται σε απομακρυσμένες και σχετικά δυσπρόσιτες περιοχές και είναι γνωστά σε ελάχιστους, οπότε η πρόσβαση είναι δύσκολη, η ενόχληση και οι πιέσεις σ' αυτά είναι ελάχιστες έως μηδαμινές. Η προστατευόμενη περιοχή δεν έχει εξεταστεί επιστημονικά ως προς τα είδη των δολιχοπόδων που κατοικούν στα σπήλαιά της, με πολύ μεγάλη πιθανότητα πολλά σπήλαια να «χαρακτηρίζονται» και από διαφορετικά ενδημικά είδη.

Η διαδικασία της **αποκάλυψης** των νέων ειδών έχει ξεκινήσει και προχωρά από το Φορέα Διαχείρισης με τη βοήθεια κατοίκων της περιοχής, που και αυτοί βοηθούν στην ανάδειξη της μοναδικής βιοποικιλότητας της προστατευόμενης περιοχής για την οποία έχουν κάθε λόγο να είναι υπερήφανοι.

Πηγές:fdparnonas.gr- econews.gr